

LA SEGONA REPÚBLICA (1931-1936).

- Dimissió de Primo de Rivera (28 de gener de 1930)
- Impopularitat d'Alfons XIII excessivament lligat a Primo de Rivera
- Unitat a les forces antidinàstiques. **Pacte de San Sebastià (1930)** Objectius.
- Govern del general Berenguer. Gran conflictivitat social. Vaga general. Insurrecció militar a Jaca.
- Govern d'Aznar. Convocatòria d'eleccions municipals pel **12 d'abril de 1931**
- Victòria republicana a les principals ciutats i

Proclamació de la República

1. EL GOVERN PROVISIONAL I EL BIENNI REFORMISTA (1931-33).

1.1. El govern provisional.

- Formació d'un govern provisional (14 d'abril) presidit per Niceto Alcalà Zamora.

Composició del govern

- Republicans de dretes: Alcalà Zamora, M. Maura. -antics monàrquics-
- Republicans Radicals: Alejandro Lerroux
- Republicans d'esquerra: Manuel Azaña, Marcelino Domingo.
- Socialistes: Prieto, Largo Caballero, Fernando de los Ríos.
- Nacionalistes catalans.
- Republicans Galleguistes: Santiago Casares Quiroga

Primeres mesures reformistes

- Jornada laboral de 8 hores.
- Projecte de reforma agrària.
- Reformes a l'exèrcit.
- Ampliació del nombre de mestres i augment dels seus sous.
- Supressió de l'obligatorietat de l'ensenyament religiós.
- **Convocatòria d'eleccions legislatives per al dia 28 de juny**

Primers problemes de la nova República.

a) La qüestió catalana:

- Victòria a les municipals del 12 d'abril d'**Esquerra Republicana de Catalunya** (Macià i Company).
- Proclamació de la República Catalana dins la "Federació Ibèrica" (14 d'abril)
- Negociacions i establiment d'un govern autònom provisional. **Generalitat de Catalunya.**

b) El problema religiós.

- Oposició frontal d'una part de la jerarquia catòlica a la República (Cardenal Segura).
- Anticlericalisme violent a l'esquerra popular (incendi de convents els dies 11 i 12 de maig).

c) Oposició radical d'empresaris i propietaris agrícoles.

- Contraris a les possibles reformes socials i a la reforma agrícola d'un govern d'esquerra.

d) Primeres vagues i mobilitzacions de jornaleros

- Les expectatives generades per la República inciten a jornaleros i obrers a exigir reformes immediates.

1.2. LES ELECCIONS DE JUNY I LA CONSTITUCIÓ DE 1931.

Eleccions a una cambra.

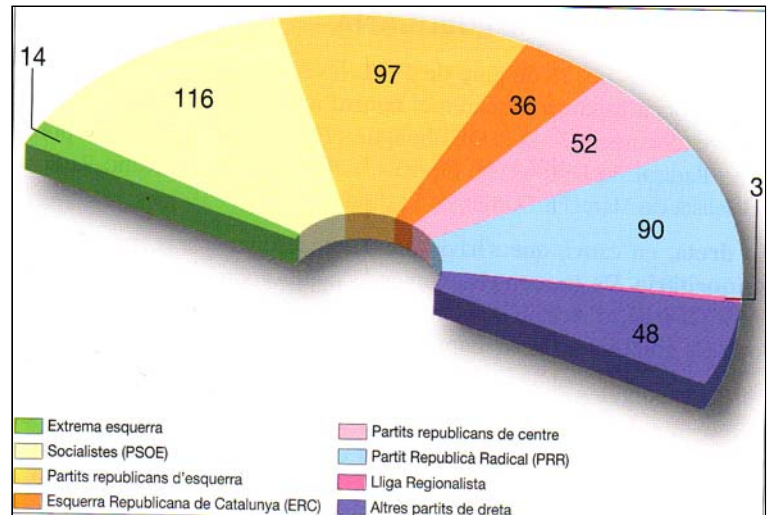
Sufragi universal masculí a partir dels 23 anys.

Les dones podran ser elegides.

Victòria de la **coalició republicanosocialista**.

Enfonsament de la dreta monàrquica i republicana

Resultats.

Creació d'una Comissió constitucional

LA CONSTITUCIÓ DE 1931

- Espanya va ser definida com “una República democràtica de treballadors de tota classe”.
- Vertebració territorial: “**Estat integral**”, que acceptava la possibilitat de crear regions autònomes.
- Proclamà la sobirania popular, la separació de poders, el sufragi universal (es concedí el vot a la dona)
- Cambra única.
- El president de la República era elegit per les Corts i per compromissaris elegits per sufragi universal.
- Es reconeixien molt amplis drets polítics i socials.
- Es proclamà la aconfessionalitat de l'Estat i la llibertat plena de consciència.
- Es prohibí als ordres religiosos la pràctica de l'ensenyament, i es dissolgueren els ordres que tenien vot d'obediència a una autoritat diferent que l'Estat.

(Greus enfrontaments parlamentaris per la relació Església Estat i l'autonomia de les regions)

Aprovada el 9 de desembre de 1931

Niceto Alcalà Zamora primer President de la República.

Manuel Azaña cap de govern

1.3. EL BIENNI REFORMISTA o republicanosocialista. (des. 1931 a nov. 1933)

- **LA REFORMA AGRÀRIA:** Llei de Reforma Agrària

- Expropiació de propietats latifundistes sense conrear
- Distribució entre els camperols que les conreassin directament (Andalusia, Extremadura, C. la M....)
- Creació de l'Institut de Reforma Agrària. Encarregat de la distribució de terres.
- Limitació en el nombre de terres repartides. (8.000 dels 60.000 repartiments previstos)
- Radical oposició de les forces conservadores i dels propietaris afectats.
- Agitació al camp andalús per la lentitud i limitació de la reforma agrària. (1931 i 1933)

- **LA QÜESTIÓ RELIGIOSA.**

- Legislació secularitzadora:
 - matrimoni civil, divorci
 - ensenyament
 - llei de congregacions religioses.
- Enfrontament polític i relacions molt negatives entre les autoritats religioses i el govern.

- **LES REFORMES MILITARS.**

- **Azaña** impulsà la depuració de l'exèrcit, molt polititzat i amb un excés d'oficials.
 - Limitació dels comandaments a través de jubilacions anticipades.
- } Malestar entre els militars

- **LA QÜESTIÓ SOCIAL.**

- **Largo Caballero** impulsà una legislació laboral avançada.
- } Llei de contractes de treball, Jurats Mixtes

- **REFORMES EDUCATIVES.**

- 30% d'analfabets, escolarització infantil del 50%
- Programa de creació d'escoles públiques, ampliació del nombre de mestres, xarxa de biblioteques...

- **LA QÜESTIÓ AUTONÒMICA.**

- El setembre de 1932 s'aprovà **l'Estatut d'Autonomia** per a **Catalunya** amb l'oposició de la dreta

- Competències a la Generalitat en matèria de transports, sanitat, dret civil, obres públiques i règim local.
- L'ensenyament i l'ordre públic eren compartits.
- El català i el castellà eren cooficials.
- **Macià** fou nomenat President de la Generalitat. **Macià** morí el 1933 i **Comanys** ocupà el càrrec

- **Al País Basc** s'aprovà un Projecte d'estatut l'any 1931, però serà rebutjat pel govern central.

L'Estatut Basc serà aprovat finalment l'octubre de 1936.

Primer Lehendakari: José Antonio de **Aguirre** –PNV–

- **A Galícia**, Balears, Andalusia, València i Castella els estatuts no van passar de projectes.

DIFICULTATS I CRISI DE LA REPÚBLICA D'ESQUERRES.

- Conflictivitat social per la lentitud de la reforma agrària

Aixecament i repressió en “**Casas Viejas**” (1933). → Crisi al gover d'Azaña.

- Cop militar frustrat. “ Sanjurjada” (10 d'agost de 1932)

El general Sanjurjo i altres colpistes comdemnats a mort. Commutació de la pena.

- Reorganització de les forces de dretes.

La **CEDA** de José María Gil Robles.

Catòlics conservadors.
Revisió constitucional.
Paralització de la reforma agrària.
Amnistia política (Sanjurjada)

Fundació de **Falange Española**
(10/1933)

José Antonio Primo de Rivera.
Autoritarisme feixista.
Contrària al marxisme i al “capitalisme”

- Les dissensions del govern forçaren la **dimissió d'Azaña**.

- N. Alcalà Zamora convocà **eleccions per al novembre de 1933**.

L'APLICACIÓ DE LA REFORMA AGRÀRIA DEL 1932

2. EL BIENNI CONSERVADOR O NEGRE (1934-36).

Les eleccions de novembre de 1933

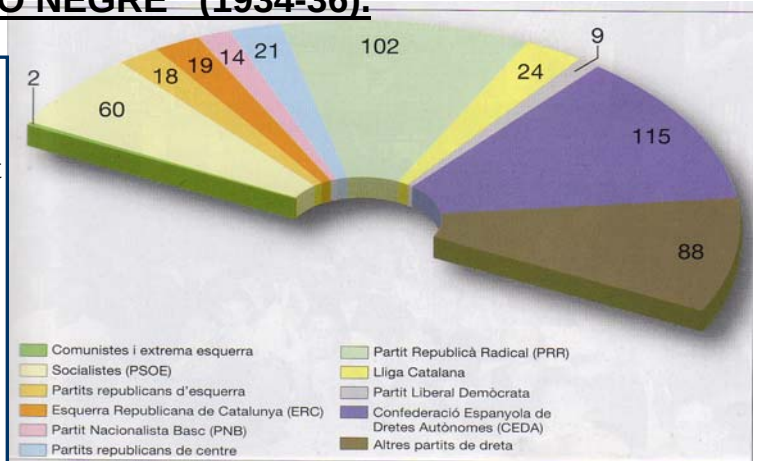
Les forces d'esquerra es presenten per separat

La CNT defensà l'abstenció.

Derrota de les forces d'esquerra

Èxit de la dreta CEDA (Gil Robles)

Important resultat del PRR (Lerroux)

- Formació d'un govern **Radical** presidit per **Lerroux** amb suport parlamentari de **la CEDA**.

Mesures dels governs conservadors.

- Limitacions en l'aplicació de la Llei de Reforma Agrària.
- Amnistia per al general Sanjurjo.
- Paralització del procés autonòmic.
- Revisió de la legislació religiosa.

La política conservadora provocà la protesta dels sectors obrers i d'esquerra.

Radicalització de l'esquerra { PSOE: Control del partit per part de Largo Caballero
Formació d'aliances obreres: UGT i CNT.

Vagues de jornalers (juny de 1934) i vaga general revolucionària (octubre de 1934).

Situació internacional d'irresistible ascens del feixisme i temor a l'extrema dreta espanyola.

L'entrada de la CEDA al govern de Lerroux (octubre de 1934) disparà la insurrecció de l'esquerra.

LA REVOLUCIÓ D'OCTUBRE DE 1934.

A Astúries:

Triomfà la insurrecció armada gràcies a la participació conjunta de l'UGT i de la CNT.

Al llarg d'una setmana es va viure a Astúries una situació de revolució.

L'exèrcit (legionaris i regulars comandats per Franco) intervingué practicant una forta repressió.

Entre els vaguistes es contaren 1.000 morts, 2.000 ferits i 30.000 detinguts.

A Catalunya:

Comanys proclamà l'Estat Català dins la República Federal.

El General Batet declarà l'estat de guerra i dominà la situació.

L'autonomia va ser suspesa i Comanys empresonat.

A Madrid es van produir greus enfrontaments armats ràpidament sufocats.

LES ELECCIONS DE FEBRER DE 1936

- Degradació del govern conservador.
- Reagrupament de l'esquerra.
- Divisió dels Radicals
- Escàndols de corrupció (estraperlo)
- Formació del **Front Popular** (gener 1936): Republicans d'esquerra, PSOE, PCE i POUM.
- Presentació d'un programa reformista moderat.
- Els anarquistes no van fer campanya a favor de l'abstenció.

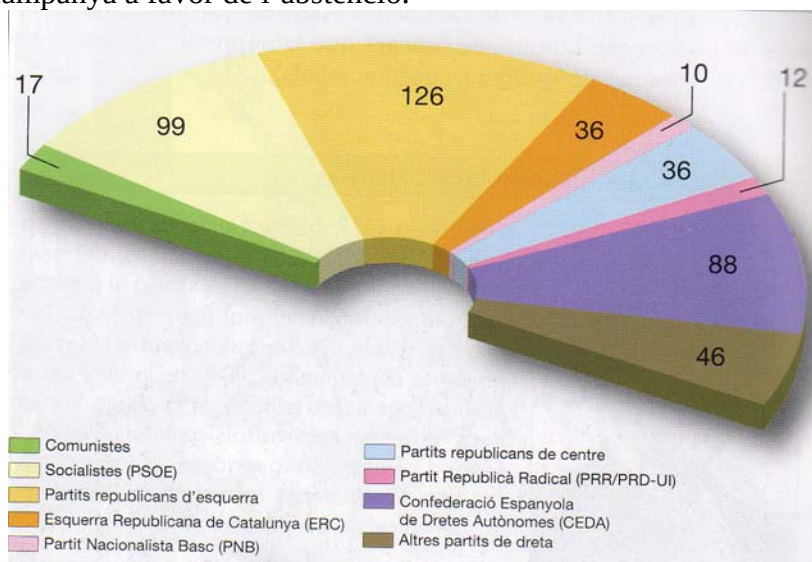
- Victòria clara del Front Popular

Front Popular: 257 escons

Centre: 57

Dreta: 139

A les Balears guanyà la dreta

3. EL FRONT POPULAR (febrer-juliol de 1936).

- Formació d'un govern republicà d'esquerra, amb el suport de socialistes i comunistes.
- Azaña és nomenat president de govern.
- Les corts destituïren a Alcalà Zamora i anomenaren a Azaña President de la República.

Mesures del nou govern {

- Concedí una amnistia als represaliats pels fets d'octubre.
- Restablí l'Estatut de Catalunya.
- Es tornà a posar en vigor la Llei de Reforma Agrària.

Radicalització de la vida política {

- Largo Caballero des del PSOE optà per la via revolucionària.
- Falange i les JONS creixen ràpidament (empresonats els seus líders).

Violència {

- A les zones agrícoles del sud de la Península.
- Crema de convents.
- Assassinats polítics: Tinent del Castilla i **J. Calvo Sotelo**

A partir de març primeres conspiracions militars (UME) per preparar un aixecament militar.

El govern allunyà als militars sospitosos: **Goded** a Mallorca, **Mola** a Navarra, **Franco** a les Canàries.

Mola preparà el cop per finals de juliol però l'assassinat de **Calvo Sotelo** accelerà els esdeveniments.

Entre el 17 i el 19 de juliol es va produir el cop d'estat militar que derivà ràpidament en guerra civil.